REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE
KLASA: UP/I-612-08/04-04/06
URBROJ: 532-05-01-02-02/3-26-02
Zagreb, 7. srpnja 2026.

Ministarstvo kulture i medija (OIB 37836302645) na temelju članka 15. stavka 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine" broj 145/24 i NN 151/25) i članka 17. stavka 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske („Narodne novine", broj 128/25), donosi

ODLUKU

1.
Na osnovi provedenog ispitivanja i usklađivanja s odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara utvrđeno je da Lepoglavska čipka, zaštićena kao nematerijalno kulturno dobro Rješenjem KLASA: UP/I-612-08/04-04/06, URBROJ: 532-10-1/1-04-1 od 25. listopada 2004. godine i upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-1833, ima status kulturnoga.dobra. Ovom kulturnom dobru mijenja se naziv tako da glasi: „Umijeće izrade lepoglavske čipke na batiće".

2.
Utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite kulturnoga dobra iz točke 1. ove Odluke:

- identificiranje, evidentiranje, dokumentiranje, znanstveno-stručno istraživanje, praćenje stanja
- omogućavanje dostupnosti javnosti sukladno načinima na koje nositelji upravljaju pristupom vlastitoj kulturnoj baštini ili njezinu dijelu
- poticanje prenošenja i njegovanja u izvornoj i drugim sredinama, poticanje revitalizacije kulturnog dobra ili njegovih segmenata
- uključivanje tema vezanih uz nematerijalna kulturna dobra u programe formalnoga i neformalnoga obrazovanja
- osiguravanje međusektorskog i interdisciplinarnog pristupa zaštiti i očuvanju uz prilagodbe suvremenim potrebama zajednica i nositelja
- povećanje vidljivosti, promicanje uloge i značenja kulturnoga dobra u društvu
- uključivanje zaštite i očuvanja kulturnog dobra u razvojne programe, planove i strategije
- u provedbe mjera zaštite potrebno je uključiti nositelje i po potrebi zajednicu, te osigurati njihov pristanak u svim fazama provedbe mjera.

3.
Nositelji su sve pravne i fizičke osobe evidentirane na Popisu nositelja koji je sastavni dio ove Odluke. Nositelj kulturnoga dobra dužan je provoditi mjere zaštite radi njegova očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra. Područni konzervatorski ured/služba dužan je o svim promjenama Popisa nositelja obavijestiti stručnu službu nadležne Uprave Ministarstva kulture i medija.

4.
Za predmetno nematerijalno kulturno dobro nalaže se upis izmjene njegova naziva utvrđenog u točki 1. ove Odluke te mjera zaštite i očuvanja kulturnog dobra utvrđenih u točki 2. ove Odluke u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem **Z-1833**.

O b r a z l o ž e n j e

Člankom 17. stavkom 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske propisana je obveza Ministarstva kulture i medija da ispita i uskladi s odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine", broj 145/24 i NN 151/25) rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra koja su važila do dana stupanja na snagu ovog Zakona, a ne sadrže sve propisane podatke o stanju kulturnog dobra i s njime usklađene mjere zaštite i očuvanja utvrđene konzervatorskim podlogama i drugim propisanim dokumentima.
U postupku ispitivanja Rješenja o zaštiti nematerijalnog kulturnog dobra Lepoglavska čipka KLASA: UP/I-612-08/04-04/06, URBROJ: 532-10-1/1-04-1 od 25. listopada 2004. godine, upisanog u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-1833, utvrđeno je da postoji potreba za izmjenom naziva kulturnoga dobra, cjelokupnoga obrazloženja te za dodavanjem popisa nositelja. Slijedom navedenoga, naziv kulturnog dobra „Lepoglavska čipka" mijenja se tako da glasi: „Umijeće izrade lepoglavske čipke na batiće". Navedena izmjena naziva predmetnog kulturnog dobra upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-1833. Za predmetno kulturno dobro utvrđeno je sljedeće:

Umijeće izrade lepoglavske čipke na batiće (*rediti* čipku, *kleklana* čipka) nematerijalno je kulturno dobro iz područja tradicijskih obrta, tekstilnog rukotvorstva, koje se njeguje u Lepoglavi u Varaždinskoj županiji, a odlikuje se visokom estetskom i kulturno-povijesnom vrijednošću te predstavlja važan dio lokalnog i nacionalnog identiteta. Lepoglava se nalazi u sjeverozapadnom dijelu kontinentalne Hrvatske, u dolini rijeke Bednje, te pripada srednjoeuropskom kulturnom krugu s izraženim utjecajima susjednih čipkarskih tradicija, osobito slovenskog i austrijskog prostora. Umijeće izrade lepoglavske čipke na batiće specifična je podvrsta *kleklane* čipke koja se razvila u lokalnom kontekstu, a prepoznatljiva je po svojoj ornamentalnosti i tehnološkim osobitostima.
Prema predaji, vještinu izrade čipke na batiće u Lepoglavu su donijeli pavlinski svećenici početkom 15. stoljeća, nakon čega se postupno širila među lokalnim stanovništvom, čemu je pridonijelo i lokalno plemstvo. Iako ne postoje kontinuirani pisani izvori iz ranijeg razdoblja, pretpostavlja se da se čipkarstvo razvijalo usporedno s oblikovanjem tradicijske bijele nošnje lepoglavskog kraja, obilježene renesansnim elementima. Krajem 19. stoljeća čipku izrađuju stanovnice sela i pastirice na četvrtastim jastucima, uz uporabu ručno rezbarenih batića, pri čemu se prepletaji učvršćuju trnjem. Izrađuju se ponajprije čipkaste vrpce za ukrašavanje tradicijske odjeće, a proizvodi se prodaju na sajmovima, prekupcima ili razmjenjuju za potrepštine. Pouzdani podatci javljaju se 1878. godine kada Izidor Kršnjavi potiče organizirano poučavanje čipkarstva, što rezultira organizacijom prvog tečaja (1892. – 1900.) i uvođenjem tehničkih inovacija te uzoraka prema idrijskoj tradiciji. Do 1930. godine čipkarice, uz idrijske uzorke, koriste i predloške iz austrijskih stručnih publikacija. Daljnji razvoj potiče se organizacijom novih tečajeva te osnivanjem Banovinske čipkarske škole 1936. godine, kada proizvodnja dobiva snažan zamah i izraženiju umjetničku dimenziju, osobito zahvaljujući djelovanju Danice Brössler. Tradicionalna lepoglavska čipka dobiva novu namjenu, pri čemu se izrađuju podlošci, modni detalji i čipka u metraži, a njezina se uporaba ponajprije veže uz građanski sloj društva. Nakon prestanka rada škole tijekom Drugoga svjetskog rata dolazi do postupnog opadanja proizvodnje, no tradicija se održava prijenosom znanja unutar zajednice sve do danas.
Čipka na batiće izrađuje se pomoću valjkastog, tvrdog jastuka (*dedeka*), smještenog u pletenoj košarici, te malih drvenih tokarenih batića (*bateka*) s namotanom pamučnom niti. Izrada se odvija s parnim brojem batića, prema unaprijed izrađenom i na jastuk pričvršćenom predlošku. Niti se sustavno prepliću u različite preplete koji se pribadačama učvršćuju uz rubove zadanog motiva. Ornamentalni motivi najčešće su vegetabilni (*rože*, makovi, tulipani, jaglaci, listovi ruže i hrasta, žir i grozd), a javljaju se i zoomorfni (leptiri i ptice) te vitičasti oblici (*kiflek*, *zafrkač* i slično). Jačim i slabijim stezanjem niti prilikom preplitanja određuje se gustoća tkiva i dobiva karakteristična nijansiranost čvrstoće ili prozračnosti pojedinih dijelova motiva. Mrežasta podloga koja povezuje ukrasne motive može imati veća ili manja, kružna ili duguljasta okanca ili okanca u obliku pčelinjeg saća.
Kontinuirane aktivnosti očuvanja i prijenosa umijeća izrade lepoglavske čipke provode se od sredine 20. stoljeća, kada se u Osnovnoj školi „Ante Starčević" u Lepoglavi uvodi izborna nastava čipkarstva, koja se, kroz početne i napredne programe, održava do danas. Odrasle čipkarice od 1997. godine djeluju u okviru Čipkarskog društva „Danica Bresler" koje ima važnu ulogu u očuvanju i promicanju ove

tradicije. Dodatan doprinos popularizaciji i valorizaciji lepoglavskog, ali i hrvatskog čipkarstva, daje Međunarodni festival čipke koji se u Lepoglavi kontinuirano održava od 1997. godine. Od 2011. godine djeluje i udruga „Ekomuzej Lepoglava", koja nastavlja aktivnosti prethodne „Zadruge lepoglavske čipke", usmjerene na očuvanje i interpretaciju ove baštine. Lepoglavska čipka redovito se predstavlja na izložbama u organizaciji muzeja, čipkarskih društava i turističkih zajednica, pri čemu čipkarice aktivno sudjeluju u demonstracijama njezine izrade.
Kao dio upisa Čipkarstva u Hrvatskoj na UNESCO-ovu Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, Umijeće izrade lepoglavske čipke na batiće ima iznimnu važnost u očuvanju lokalnog identiteta i promicanju hrvatske kulturne baštine. Odražava kontinuitet tradicije, visoku razinu rukotvorne vještine i specifičnu estetsku prepoznatljivost koja ga izdvaja u europskom kontekstu čipkarstva.

Nakon ispitivanja i usklađivanja Rješenja citiranoga u izreci ove Odluke, a na osnovi postupka provjere i stručnog vrednovanja kojim je utvrđeno da su ispunjeni svi kriteriji propisani člankom 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Stručno povjerenstvo za utvrđivanje statusa kulturnoga dobra, na sjednici održanoj 3. lipnja 2026. godine, predložilo je donošenje Odluke kojom se utvrđuje da Lepoglavska čipka, zaštićena kao nematerijalno kulturno dobro Rješenjem KLASA: UP/I-612-08/04-04/06, URBROJ: 532-10-1/1-04-1 od 25. listopada 2004. godine i upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-1833, ima status kulturnoga dobra u smislu članaka 15. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te joj je promijenjen naziv u „Umijeće izrade lepoglavske čipke na batiće" te se, sukladno članku 19. stavku 2. istoga Zakona, a u vezi s člankom 17. stavkom 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske određuje sustav mjera zaštite (točka 2. Odluke) kao i upis izmjena u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara (točka 4. Odluke).

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnome lijeku:

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom Upravnom sudu. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija. Tužba se predaje nadležnom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ove Odluke za Upravni sud, prijepis tužbe i priloga za tuženika, a ako ih ima i za svaku zainteresiranu osobu.

OVLAŠTEN ZA OBAVLJANJE POSLOVA

RAVNATELJA UPRAVE

Tomislav Petrinec, dipl. ing. arh.

REPUBLIKA HRVATSKA – MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA – ZAGREB

Dostaviti:

1. *Svim nositeljima – objavom Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija:*
   Čipkarsko društvo „Danica Bresler“, Hrvatskih Pavlina 7, 42250 Lepoglava
   Udruga „Ekomuzej Lepoglava“, Trg prvoga hrvatskog sveučilišta 7, 42250 Lepoglava
   Grad Lepoglava, Antuna Mihanovića 12, 42250 Lepoglava
2. Gradski muzej Varaždin, Šetalište Josipa Jurja Strossmayera 3, 42000 Varaždin
3. Varaždinska županija, Franjevački trg 7, 42000 Varaždin
4. Institut za etnologiju i folkloristiku, Šubićeva 42, 10000 Zagreb
5. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
   - Područna konzervatorska služba Varaždin, Gundulićeva 2, 42000 Varaždin
   - Odjel za etnografsku i nematerijalnu kulturnu baštinu, ovdje
6. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
   - Odjel za Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, ovdje
   - Pismohrana, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE
KLASA: UP/I-612-08/04-04/06
URBROJ: 532-05-01-02-02/3-26-03
Zagreb, 7. srpnja 2026.

Popis nositelja nematerijalnoga kulturnog dobra

Umijeće izrade lepoglavske čipke na batiće

Nositelji dobra dužni su provoditi mjere zaštite radi njezina očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra, pridržavajući se njegove povijesno tradicijske matrice i pojavnosti. O svim promjenama nositelja nadležno tijelo je dužno obavijestiti stručnu službu nadležnu za nematerijalnu kulturnu baštinu, koje će sukladno izmjenama revidirati Popis nositelja.

Fizičke/pravne osobe koje prakticiraju ili aktivno promiču **Umijeće izrade lepoglavske čipke na batiće:**

1. Čipkarsko društvo „Danica Bresler“, Hrvatskih Pavlina 7, 42250 Lepoglava
2. Udruga „Ekomuzej Lepoglava“, Trg prvoga hrvatskog sveučilišta 7, 42250 Lepoglava
3. Grad Lepoglava, Antuna Mihanovića 12, 42250 Lepoglava

OVLAŠTEN ZA OBAVLJANJE POSLOVA

RAVNATELJA UPRAVE

Tomislav Petrinec, dipl. ing. arh.

REPUBLIKA HRVATSKA – MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA – ZAGREB